

Besvarelse fra kommunerne i Syddanmark på Social- og Boligstyrelsens centrale udmelding for punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsettelse

19. april

2023

Social- og Boligstyrelsen udsendte den 27. september 2022 en Central Udmelding til landets kommunalbestyrelser vedr. punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsettelse, fordi de er bekymrede for, hvorvidt kommuner og regioner i tilstrækkelig koordinerer og samarbejder om anvendelse og dermed opretholde det fornødne udbud af højt specialiserede punktskriftindsatser til målgruppen.

Det er denne Centrale Udmelding, der er baggrunden for nærværende notat.

INDHOLD

1. KONKLUSION	1
2. INDLEDNING	2
2.1 Social- og boligstyrelsens definition af indsatsen/målgruppen	2
2.2 Proces og metode	2
3. TEMA 1: BESKRIVELSE AF AKTUELLE INDSATSER	3
3.1 Formål med beskrivelsen	3
3.2 De syddanske kommuners koordination og samarbejder om højt specialiserede punktskriftindsatser	3
4. TEMA 2: FREMADRETTET TILRETTELÆGGELSE AF INDSATSEN	4
4.1 Formål med beskrivelsen	4
4.2 De syddanske kommuners fremadrettede faglige tilrettelæggelse og organisering af indsatsen	4

1. KONKLUSION

Det generelle billede i kommunerne i Syddanmark er, en stor tilfredshed med de eksisterende og velfungerende samarbejder såvel kommunalt, regionalt og med de landsdækkende institutioner. Fire kommunikationscentre løser opgaven for kommunerne i Syd- og Sønderjylland og ét center løser opgaven for kommunerne på Fyn og omkringliggende øer. Koordination i forbindelse med overgange løses i alle centre af synskonsulenten, der afholder overgangsmøder med involverede institutioner/skoler, relevante fagpersoner og forældre.

Socialdirektørforum finder der aktuelt er tilstrækkelig gad af koordination og samarbejde i forhold til anvendelse og opretholdelse af det fornødne udbud af højt specialiserede punktskriftindsatser. Der henvises til relevante landsdækkende tilbud, hvis barnet/den unge har behov for indsatsen.

Målgruppen for punktskriftindsatser er meget lille og derfor er det nødvendigt med en samlet koordineret indsats, der sikrer et fagligt miljø med kritisk masse. På nationalt plan skal de lokale/regionale indsatser og praksis kunne suppleres med ydelser fra en eller flere højt specialiserede leverandører, der i samarbejde med de lokale aktører kan bidrage til udredning, afprøvning, tildeling og undervisning af børn, unge og voksne. Tilbuddet skal kunne levere undervisningsforløb for blinde, pårørende og fagpersoner.

KL's koordinationsforum følger løbende udviklingen i kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende tilbud, som er helt eller delvist objektivt finansierede.

Socialdirektørforum i Syddanmark ser frem til den videre dialog med Socialstyrelsen.

2. INDLEDNING

Social- og Boligstyrelsen udsendte d. 27. september 2022 en Central Udmelding til landets kommunalbestyrelser vedr. punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse. Social- og Boligstyrelsen kan udsende Centrale Udmeldinger på målgrupper og særlige indsatser, hvor der er behov for øget koordinati- on eller planlægning på tværs af kommuner eller regioner for at sikre det fornødne udbud af højt specialise- rede indsatser og tilbud.

Social- og Boligstyrelsen udsendte den Centrale Udmelding vedr. punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse, forbi de er bekymrede for, hvorvidt kommuner og regioner i tilstrækkelig grad koordinerer og samarbejder om at anvende og dermed opretholde det fornødne udbud af højt specialise- rede punktskriftindsatser.

Efter afrapportering til Social- og Boligstyrelsen vil følge en dialog mellem styrelsen og kommunalbestyrel- serne med henblik på at kortlægge, hvorvidt der på regionalt og nationalt plan er en tilstrækkelig koordine- ring om at anvende og dermed opretholde højt specialiserede punktskriftindsatser til målgruppen.

Nærværende afrapportering samler besvarelser for kommunerne i Syddanmark.

2.1 Social- og Boligstyrelsens definition af indsatsen/målgruppen

Indsatsen/målgruppen beskrives i den Centrale Udmelding som *punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse*. Social- og Boligstyrelsen angiver i den Centrale Udmelding, at:

Den centrale udmelding omfatter børn og unge med alvorlig synsnedsættelse og deraf manglende læsesyn. Det er børn og unge med isoleret synsnedsættelse og således uden yderlige funktionsned- sættelser. De højt specialiserede punktskriftindsatser kræver koordinering og planlægning på tværs af kommunerne, regionerne og landsdækkende.

2.2 Proces og metode

Social- og Boligstyrelsen har anmodet om, at kommunerne i Syddanmark dels beskriver deres koordination og samarbejde på tværs af regioner og på landsplan, dels at de beskriver den fremadrettede tilrettelæggelse af punktskriftindsatser. For at kunne beskrive dette arbejde bedst muligt har kommunikationscentrene, der løser opgaverne for kommunerne via spørgeskema svaret på styrelsens spørgsmål. Efterfølgende har der været dialog med kommunale chefer, med fokus på anmodningens tema 2: Forslag til fremadrettede indsatser.

Efter besvarelse af spørgeskemaerne og dialogen med de kommunale chefer har der været følgende proces:

- Udkast til afrapportering på Social- og Boligstyrelsens Centrale Udmelding er sendt til kommentering ved kommunikationscentrene i Syddanmark
- Afrapporteringen er behandlet i Socialdirektørforum i maj 2023 og K22 i juni 2023
- Afrapporteringen er godkendt i KKR Syddanmark 20. juni 2023

Nedenfor beskrives koordination og samarbejde i Syddanmark samt fremadrettede tilrettelæggelse af ind- satsen med udgangspunkt i Social- og Boligstyrelsens Centrale Udmelding og de to temaer heri.

3. TEMA 1: BESKRIVELSE AF AKTUELLE INDSATSER

3.1 Formål med beskrivelsen

Social- og Boligstyrelsen beskriver i anmodningen, at de ønsker svar på følgende:

Hvordan koordinerer og samarbejder kommunerne i regionen samt på tværs af regioner og på landsplan om højt specialiserede punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsettelse?

Herunder også:

- 1) Hvordan koordineres i forbindelse med forskellige overgange i barnet og den unges liv (fx mellem førskoletilbud og skole, mellem skole og ungdomsuddannelse mv.)?*
- 2) Hvordan koordineres punktskriftindsatser og kapacitet med det stedlige kommunikationscenter og det relevante landsdækkende tilbud (fx i forbindelse med forskellige overgange)?*

Hvilke formelle samarbejdsaftaler eller lignende eksisterer der aktuelt for varetagelsen af højt specialiserede punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsettelse?

3.2 De syddanske kommuners koordination og samarbejder om højt specialiserede punktskriftindsatser

I Syddanmark løser kommunikationscentrene opgaverne i forhold til børn og unge med alvorlig synsnedsettelse. Der er indgået formelle samarbejdsaftaler for de centre der løser opgaven for flere kommuner. Kommunikationscentre i Syddanmark, der løser opgaver i forhold til børn og unge med alvorlig synsnedsettelse:

- Pædagogisk Enhed ved Esbjerg Kommune, der løser opgaven for Esbjerg, Varde, Vejen, Billund og Fanø kommuner
- Hjernecenter Syd og Tale, Høre, Syn i Aabenraa. Der løser opgaven for Aabenraa, Tønder, Sønderborg og Haderslev kommuner
- CSV i Vejle/Kolding der løser opgaven for de to kommuner
- CKV (Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi), der løser opgaven for de Fynske kommuner.

Generelt opleves målgruppen for indsatserne meget lille.

Indlæring og undervisning varetages af hjemkommunen. Supplerende vejledning og rådgivning varetages af kommunikationscentrene.

Kommunikationscentrene i Jylland introducer Braille for familien, barnet og relevante fagpersoner omkring barnet og henviser til kursusforløb på og i samarbejde med Synscenter Refsnæs og IBOS. Målgruppen for forløbene er både elever, forældre og undervisere/støttepersoner. I forhold til førpunkt/begynderpunkt er der indledt et samarbejde med LEGO Foundation om brug af LEGO Braille Bricks. Kommunikationscentrene har kendskab til en national netværksgruppe for småbørn med blindhed, som Synscenter Refsnæs er tovholder for. Endvidere afholdes der i Syddanmark årligt en computer camp for skolebørn fra hele landet med blindhed. Fokus på campen er anvendelse af IT og punktapparater.

På Fyn, supplerer CKV med undervisning, vejledning og rådgivning. Den består af synstimulering, taktil træning, førpunkt, begynder punkt, punktskrift som anvendt praksis, udredning af færdigheder og læringspo-

tentiale samt undervisning i punktskriftapparater mv. Ydelserne leveres af synskonsulenter inden for målgrupperne småbørn, indskoling, mellemtrin, udskoling og ungdomsuddannelse samt af blindekonsulent og IT-konsulenter, der introducerer til LEGO Braille Bricks, Perkinsmaskinen og de elektroniske punktskriftapparater.

Koordination i forbindelse med overgange løses på alle centre af synskonsulenten, der afholder overgangsmøder med involverede institutioner/skoler, relevante fagpersoner og forældre.

Der henvises til relevante landsdækkende tilbud, hvis barnet/den unge har behov for indsatsen.

4. TEMA 2: FREMADRETTET TILRETTELÆGGELSE AF INDSATSEN

4.1 Formål med beskrivelsen

Social- og Boligstyrelsen beskriver i anmodningen, at de ønsker svar på følgende:

Hvordan vil kommunerne tilrettelægge den fremadrettede punktskriftindsats til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse, så der sikres en tilstrækkelig grad af koordination og samarbejde i forhold til anvendelse og opretholdelse af det fornødne udbud af højt specialiserede punktskriftindsatser? Herunder også:

- 1) *Hvordan sikres det fremadrettet, at der på tværs af kommunerne i regionen er det fornødne udbud af højt specialiserede punktskriftindsatser?*
- 2) *Hvordan sikres det fremadrettet at børn og unge med alvorlig synsnedsættelse i alle dele af landet imødekommes i deres behov for undervisning og fastholdelse i brug af punktskrift.*

Hvilke konkrete tiltag påtænker kommunerne i regionen og/eller på tværs af regionerne at iværksætte for at sikre, at der er de fornødne højt specialiserede punktskriftindsatser til stede til målgruppen?

Hvilke eventuelle udfordringer oplever kommunerne i regionen i forhold til punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse, som ikke er beskrevet i den centrale udmelding? Herunder også:

- 1) *Hvilke forslag har kommunerne i regionen på at løse disse øvrige udfordringer?*
- 2) *Hvilke tiltag har kommunerne i regionen selv mulighed for at iværksætte?*

Nedenfor følger de syddanske kommuners svar på anmodningen om beskrivelse af tema 2.

4.2 De syddanske kommuners fremadrettede faglige tilrettelæggelse og organisering af indsatsen

Det generelle billede i kommunerne i Syddanmark er, en stor tilfredshed med de eksisterende og velfungerende samarbejder såvel kommunalt, regionalt og med de landsdækkende institutioner. Generelt oplever centrene en stor tilfredshed med de ydelser centrene leverer og der er fokus på at fastholde dialog med de pårørende.

Målgruppen for punktskriftindsatser er meget lille og derfor er det nødvendigt med en samlet koordineret indsats, der sikrer et fagligt miljø med kritisk masse. På nationalt plan skal de lokale/regionale indsatser kunne suppleres med ydelser fra en eller flere højt specialiserede leverandører, der i samarbejde med de lokale aktører kan bidrage til udredning, afprøvning, tildeling og undervisning af børn, unge og voksne. Tilbuddet skal kunne levere undervisningsforløb for blinde, pårørende og fagpersoner.